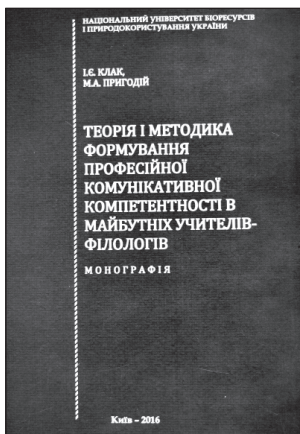

КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ФІЛОЛОГА

Василь КУЧЕР

кандидат філологічних наук

Талант спілкування — найнеобхідніша умова педагогічного успіху та невід'ємна риса характеру справжнього вчителя. Тим більше коли мова про вчителя-філолога, котрий навчає користуватися й озброює своїх вихованців найефективнішим комунікативним засобом — словом. Саме про це йдеться у монографії старшого викладача кафедри іноземних мов і методики їх викладання, кандидата філологічних наук Ірини Клак та її колеги-співатора, науковця НУ біоресурсів і природокористування України Миколи Пригодія "Теорія і методика формування професійної комунікативної компетентності в майбутніх учителів-філологів". Книгу опублікувало київське видавництво "КОМПРИНТ".

Монографія схвалена до друку Вченою радою НУ БіП України, а рецензували її доктори педагогічних наук, професори Сергій Яшанов, Микола Козяр, Світлана Амеліна.

У монографії охарактеризовано професійну комунікативну компетентність фахівців як предмет наукових досліджень і проаналізовано стан формування цієї компетентності в учителів-філологів, як однієї із проблем педагогічної науки. Автори вважають, що компетентнісний підхід — один із пріоритетних напрямків модернізації освіти в Україні — зміщує акценти з процесу нагромадження нормативно визначених знань, умінь і навичок у площину формування й розвитку у студентів здатності практично діяти, творчо застосовувати набуті знання та досвід і вимагає вирішення актуальних завдань у напрямі заміни освітньої парадигми "викладач — ретранслятор знань" на освітню парадигму "викладач —

організатор освітньої діяльності", при якій студент із "споживача знань" переходить у статус "учасника освітнього процесу", здатного до активної дослідницької та самоосвітньої роботи. Однією з ключових компетентностей і невід'ємною складовою професійної компетентності фахівця є комунікативна компетентність, бо вона виступає ведучим чинником ефективного фахового спілкування і в значній мірі визначає професійний успіх і конкурентоспроможність спеціаліста.

Автори визначають професійну комунікативну компетентність як інтегральну характеристику учителя-філолога, що поєднує в собі знання, уміння, навички, досвід й особисті якості, які зумовлюють здатність і готовність розв'язувати проблеми та завдання професійної діяльності зокрема та життєдіяльності в цілому. Серед педагогічних умов, які сприяють ефективному формуванню професійної комунікативної компетентності майбутніх учителів-філологів, вони називають створення іншомовного комунікативного середовища, наявність відповідної позитивної мотивації у студентів, систематизацію та узагальнення знань студентів у сфері іншомовної комунікації через запровадження тематичного спецкурсу, залучення студентів до різних видів практик з носіями мов.

Розроблено структурно-процедурну модель формування професійної комунікативної компетентності, яка включає чотири блоки: цільовий (система фахових знань, умінь і навичок іншомовного спілкування), аналітико-діагностувальний (аналітичні інструменти діагностування: тести, анкети, опитувальники тощо), змістово-операційний (принципи, форми, методи і засоби організації навчального процесу та зміст навчального матеріалу), результативно-оцінювальний (результати процесу формування професійної комунікативної компетентності).

Теоретично обґрунтовані критерії сформованості професійної комунікативної компетентності: змістовно-когнітивний (ступінь засвоєння професійних знань та вмінь), мотиваційний (стан особистої мотиваційної налаштованості на

діяльність), діяльнісно-комунікативний (прояв компетентності в дії як наслідок оволодіння нормами, технологією і психологією педагогічного спілкування), рефлексивний (осмислення власної професійної діяльності).

Насиченою є практична частина монографії. У розділі "Додатки" пропонується комплекс тестів-опитувальників (на діагностику задоволеності студентів професійною підготовкою, визначення студентами самооцінки рівня сформованості професійної комунікативної компетентності), анкет (ставлення до навчально-професійної діяльності, визначення рівня професійної самореалізації студентів, ставлення до співпраці й особистісно-орієнтованої взаємодії, сформованості компонентів професійної комунікативної компетентності), зразків вправ для подолання труднощів на фонетичному, граматичному, лексичному рівнях і в монологічному та діалогічному мовленні; завдання для самостійної роботи студентів, тематика рефератів, індивідуальні навчально-дослідні завдання.

Тут же поміщена робоча програма спецкурсу "Основи формування професійної комунікативної компетентності майбутніх учителів-філологів", розрахована на 1,5 кредита (54 год.).

Додамо, що рекомендована авторами література нараховує 323 позиції.

Оксана ЛЕГКУН

кандидат мистецтвознавства

Високі темпи методичної творчості зберігає тандем музикознавців — кандидат педагогічних наук, доцент Ірина Тринчук та її колега, науковець кафедри гри на музичних інструментах і вокально-хорових дисциплін Олена Горбач: тернопільське видавництво "Астон" опублікувало їх новий методичний посібник "Фортепіанні твори українських композиторів. Випуск 5". Книгу рекомендувала до друку вчена рада

гуманітарного факультету Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка, а рецензували доктор філософії, завідувач кафедри музикознавства та фортепіано Дрогобицького ДПУ ім. Івана Франка, член Національної спілки композиторів України Л.П.Філоненко і кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музикознавства та інструментальної підготовки Вінницького ДПУ ім. Михайла Коцюбинського О.П.Бурська. Навчальний посібник укладено згідно із програмою дисципліни "Основний музичний інструмент (фортепіано)" для підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня "бакалавр" за спеціальністю "Музичне мистецтво".

Автори підкреслюють, що метою видання є пошук, аналіз і представлення різнопланового українського фортепіанного репертуару, що було започатковано у попередніх випусках видання упродовж 2013 — 2016 років. Рецензований навчальний посібник включає зразки фортепіанної літератури різних музичних жанрів і форм, твори відомих і маловідомих митців, молодих українських композиторів, які допоможуть розширити навчальний репертуар піаністів, сприятимуть формуванню їх виконавської культури, стильово-слухового досвіду, а також стануть цінним матеріалом для організації слухання музики на уроках музичного мистецтва.

Майбутній учитель музики повинен осмислити цілісну картину становлення національного фортепіанного репертуару у контексті розвитку європейської та світової музичної культури. Це вимагає суб'єкт-суб'єктної взаємодії педагога і студента, постійно спрямованої на оволодіння різножанровим навчально-виконавським і концертним репертуаром, що включає як класичні, так і нові музичні зразки, твори маловідомих митців минулого і сучасних авторів, які відходять від усталених традицій. Важливим є методичний аспект проблеми: у класі музичного інструмента актуалізується завдання формування аналітико-інтерпретаційних умінь як здатності до особистісного емоційно-ціннісного й одночасно фахово-музикознавчого осмислення конкретних музичних зразків у контексті багатогранного феномену національної музичної реальності. В результаті сту-

дент формує власний досвід аналітико-інтерпретаційної діяльності, отримує "методичний інструментарій" для організації слухання музики школярами.

Упорядники посібника виходять з того, що в процесі формування музично-стильових уявлень, які сприяють осягненню та відтворенню явищ музичного мистецтва у виконавській, педагогічній, просвітницько-виховній діяльності майбутнього вчителя музичного мистецтва, важливу роль відіграє репертуарне наповнення, насамперед у класі основного музичного інструмента. Саме на ґрунті опанування кращих зразків національної музичної культури відбувається духовно-естетичне становлення особистості вчителя, формується розуміння сутності музичного мистецтва і культурно-мистецьких традицій народу, зростає рівень культурологічної компетентності майбутнього педагога, що включає музикознавчу інформацію та слухацький досвід, набутий упродовж вивчення фахових, зокрема виконавських, дисциплін. Цілеспрямована організація навчально-виконавської діяльності майбутнього музиканта-педагога формує постійну потребу пошуку нової музичної інформації, а отже, й оновлення виконавського репертуару з його наступним творчим використанням, що в підсумку забезпечує позитивне

НА МЕТОДИЧНІЙ НОТІ

мотиваційно-ціннісне ставлення студента до себе як до суб'єкта професійної музично-педагогічної діяльності.

Для вирішення такого завдання нашими музикознавцями підготовлено серію методичних посібників до фортепіанного репертуару з творів українських композиторів. Перші два випуски стосувалися фортепіанних мініатюр класиків і сучасних авторів цього музичного жанру. Новизною третього випуску стало розширення палітри музичних форм і жанрів та хронологічних рамок їх написання (II половина XIX — початок XXI ст.). До четвертого випуску увійшли зразки поліфонічного репертуару (фуги, прелюдії, сонатні форми, концертні п'єси, різнохарактерні мініатюри). П'ятий випуск включає поліфонічний матеріал ("Канон" Л.Ревуцького, "Прелюдія і фуга" О.Зноско-Боровського), зразки варіаційної форми (варіації з балету "Весняна казка" М.Вериківського, "Легкі варіації" В.Гончаренка), фортепіанні цикли Ф.Акименка, С.Борткевича, Н.Нижанківського; фортепіанні п'єси В.Заремби, Ж.Колодуб, Л.Шукайло,

І.Гайдена, С.Гримальського, А.Кармазіна.

У п'ятому випуску представлено творчість композиторів багатьох мистецьких напрямків, представлено музичні традиції різних регіонів України, що дозволяє бачити достатньо цілісну картину становлення української фортепіанної культури. Структура і зміст посібника спонукають студентів до формування аналітичного, суб'єктивно-ціннісного ставлення до осмислення зразків фортепіанного репертуару в його історичній ретроспективі, у регіональному різноманітті, а також до накопичення досвіду інтерпретації у єдності художньо-образних і технічних виконавських засобів. Короткі відомості про авторів музичних творів, рекомендації щодо їх виконання сприятимуть ефективності процесу аналізу та формування виконавської інтерпретації запропонованих музичних зразків.

Матеріали навчального посібника можуть бути використаними не лише на заняттях з основного музичного інструмента, а й при проведенні занять з методики музичного виховання, при проходженні педагогічної практики в загальноосвітніх школах.

КРЕМЕНЕЦЬКА ОБЛАСНА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ ІМ. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

відповідно до Закону України «Про вищу освіту»
ОГОЛОШУЄ КОНКУРС

на заміщення вакантних посад:

1. Кафедра іноземних мов та методики їх викладання: професора кафедри — 1 (доктор наук, професор)
2. Кафедра гри на музичних інструментах та вокально-хорових дисциплін: асистента — 1

Перелік документів, які подають на ім'я ректора академії: заява, список наукових праць і винаходів; документи, які підтверджують підвищення кваліфікації протягом останніх п'яти років (дипломи, сертифікати, свідоцтва, інші передбачені законодавством України документи); письмовий звіт за попередній період про наукову, навчальну, методичну, організаційну роботу.

Петенденти, які не працюють в академії, крім заяви, подають особовий листок з обліку кадрів (засвідчений за попереднім місцем роботи); 2 фотокартки розміром 4 : 6 см, автобіографію; копії документів про повну вищу освіту, науковий ступінь, вчене звання, засвідчені в установленому порядку; копію паспорта громадянина України (стор. 1, 2 і 11); копію трудової книжки, засвідчену кадровою службою за основним місцем роботи із зазначенням дати засвідчення; список наукових праць і винаходів та інші документи, які свідчать про професійні якості претендента.

Термін подання документів на участь у конкурсі — 30 днів від дня опублікування оголошення у пресі (газета «Замок») та офіційному веб-сайті навчального закладу.

Документи подаються у відділ кадрів академії за адресою:

вул. Ліцейна, 1, м. Кременець, 47003.

Телефон для довідок: (03546) 2-19-91, 2-24-15.